

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİ**

FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm _____ prof.Şovqi Göyçaylı
(kafedra müdürü)

İmza: _____

Tarix: “ 25 ” Января 2015-ci il

Kafedra: Географическая экология

Fakültə: Экология и почвоведение

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Роль мелиоративных мероприятий в восстановлении природных ландшафтов.

Tədris yükü (saat) cəmi: 45 mühazirə 30 seminar 15 praktik (laboratoriya) _____

Tədris ili 2015 Semestr II Bölmə Русский

Kredit sayı (hər 30 saatı 1 kredit) _____

**II. Müəllim haqqında məlumat: Халилов Тельман Абдул Гамид оглы
профессор Д.Г.Н**

(Soyadı, adı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi)

Məsləhət günləri və saatları: V день

E-mail ünvani: _____

İş telefonu: 539-09-69

III. Tələb olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1. Buqadov B.Ə. Landşaftların formalaşmasında antropogen amillərin rolü. Azərbaycan təbiəti, Bakı, 1980 №21 s. 2-5.

2. Daglıq ölkələrin müasir ekoloji-cografi problemləri.Azərbaycan, Cografî Cəmiyyət əsərləri, Bakı, 1001 VII cild. 207 s..
3. Daşdiyev R.H. Landşaftın ekologiyası, Bakı, 2010, 138 s..
4. Qəribov Y.Ə. Azərbaycan Respublikasının təbii landşaftların optimallaşdırması, Bakı, 2012, 216 s..
5. Azərbaycan Respublikasının ətraf mühitə dair qanunvericilik toplusu, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Bakı, 2002, 217 s..
6. Göycəylı Ş.Y. Cografî ekologiyanın əsasları, Dərslik, Bakı, 2010, 393 s..
7. Süleymanov M.Ə., Əliyeva T.S. Landşaftşunaslığın əsasları, Dərslik, Bakı, 2008, 400 s..

Əlavə:

1. Хорошев А.В., Пузаченко Ю.Г. и др. Современное состояние ландшафтной экологии, ИРАН, сер. географич., 2006, №5, с. 12-19.
2. Исмаилов Т.А. Экологические проблемы Азербайджана, Баку, 2007, с. 400.
3. Будыко М.И. Глобальная экология, Москва, 1977, с. 329.
4. Реймерс Н.Ф. Природопользование, Москва, 1990, с. 638.
5. Пузаченко Ю.Г., Дяконов К.Н. Соотношение ландшафтования и ландшафтной экологии, Структура, функционирование, эволюция природных антропогенных ландшафтов, Тезисы х. ландшафтной конф., Москва, 1997, с.30-32.

IV. Fənnin təsviri və məqsədi:

(Fənn haqqında qısa məlumat, onunla şərtləşən fənlər (bilavasitə bağlı olan/uyğun gələn), fənnin tədrisinin məqsədləri. Bu fənni öyrənməklə tələbələrin nəyi biləcəkləri, nəyə nail olacaqları və hansı vərdişlərə uyğunlaşməkləri qeyd edilir)

Kursun qısa təsviri: Курс изучает роль мелиоративных мероприятий в восстановлении природных ландшафтов, понятие ландшафтной экологии, факторов ландшафтообразующих, классификацию ландшафта, экологическое положение современных ландшафтов мира, мероприятий по охрану экосистем, пастбищ, лесных и аридных ландшафтов, их мониторинг и оптимизации.

Kursun məqsədi: Пройдя этот курс магистранты близко ознакомятся с разными ландшафтами, понятиях о ландшафтах, их классификациях, о различных мероприятий по сохранению естественных ландшафтов. Они будут изучать навыки по организации осуществленный проблемами для охраны экосистемы.

V. Fənnin təqvim planı:

Həftələr	Mövzunun adı və qısa icmali	Mühazi rə	Məşğ ələ	Saat	Tarix
	<p><u>Mövzu №1: Предмет дисциплины</u> <u>Ландшафт, понятие ландшафтной экологии.</u></p> <p><u>Qısa icmali: Многие ученые термин ландшафт, природно-территориальный комплекс и геосистем используют как синоним.</u> <u>Природно-территориальный комплекс более шире и в общей. Значение употребляемый термин в физической географии.</u> <u>Природно-территориальный комплекс разделяется от самых больших компонентов Земного Шара до мелких природных комплексов.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.<u>Süleymanov M.Ə., Əliyev T.C.</u> <u>Landşaftşünaslığın əsasları, Bakı, 2008.</u> 2.<u>Daşdiyev R.H. Landşaftın ekologiyası, Bakı, 2010.</u> 3.<u>Qəribov Y.Ə Azərbaycan Respublikasının təbii lands-in optimallaşması, Bakı, 2012.</u> 4.<u>Azərbaycan Respublikası Ətraf mühitə dair qanunvericilik toplusu, Ekologiya və Təbii sərvətlər Nazirliyi, Bakı, 2002.</u> 	2	-	10	26.01.15
	<p><u>Mövzu № 2 Экологический анализ ландшафто-образующих факторов.</u></p> <p><u>Qısa icmali: Образование ландшафтов и влияющие на его развитие природные процессы называются ландшафтообразу-</u></p>	2	-		02.02.15

	<p><u>ющими факторами, с точки зрения ландшафтной экологии некоторые природные факторы принимаются как лимитирующие факторы. Ограничивающие нормальное развитие ландшафта и играющую экологическую стенку природные факторы являются лимитирующими.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>Хорошев А.В. и др. современное состояние ландшафтной экологии. 2006 № 5 е.12-19.</u> <u>Süleymanov M.Z., Əliyeva T.B. Landsafşunaslığın əsasları Bakı 2008, 400s</u> <u>Daşdiyev R.H. Landşaftın ekologiyası Bakı 2010, 138s.</u> <u>Пузаченко Ю.Г. и др. Соотношение ландшафтоведения и ландшафтной экологии Москва 1997 с.30-32.</u> 				
	<p><u>Mövzu № 3: Квалификация ландшафтов и их различия экологических особенностей.</u></p> <p>Qısa icmali: <u>В настоящее время основные исследователи ландшафтной классификации принимают в единичном содержании – отдел, класс, тип и виды. Высшей классификационной степенью считается ландшафтный отдел. На основании выделения этой таксономической единицы взаимовлияния стоит гео-системы и показатель контактного типа.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>Süleymanov M.Z., Əliyeva T.B.</u> 	2	-	10:20	09.02.15

	<p><u>Landşafşunaslığın əsasları Bakı 2008, 400s.</u></p> <p><u>2.Хорошев А.В. и др.современное состояние ландшафтной экологии.2006 № 5 е.12-19.</u></p> <p><u>3.Göyçaylı Ş.Y. Cografi ekologiyanın əsasları, Dərslik, Bakı, 2010, 393 s.</u></p> <p><u>4. Пузаченко Ю.Г. и др. Соотношение ландшафтovedения и ландшафтной экологии Москва 1997 с.30-32.</u></p>			
	<p><u>Mövzu № 4: Современные ландшафты их экологическое состояние.</u></p> <p><u>Qısa icmali: Закон географической зональности, не только основные признаки распространения зональных процессов по территории, а также дает возможность узнать как формировался ландшафт до человеческой деятельности.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <p><u>1.Buqadov B.Ə. Landşaftların formalaşmasında antropogen amillərin rolü. Azərbaycan təbiəti, Bakı,1980</u></p> <p><u>2.Dağlıq ölkələrin müasir ekoloji-cografi problemləri.Azərbaycan, Cografi Cəmiyyət əsərləri, Bakı, 1001 VII cild. 207 s</u></p> <p><u>3.Qəribov Y.Ə Azərbaycan Respublikasının təbii landş-in optimallaşması, Bakı, 2012, 216s</u></p>	2	-	16.02.15
	<p><u>Mövzu № 5 Мелиоративная оценка ландшафтов.</u></p> <p><u>Qısa icmali: Один из больших направлений природного ландшафтования является мелиоративное исследование. Мелиорация природных ландшафтов, а точнее система мероприятий для оздоровления ландшафтных комплексов. Мелиоративное</u></p>	2	-	23.02.15

	<p><u>мероприятие , их обоснование первым долгом требуют точную ландшафтную картированию и ее анализ. Для этих целей первым долгом предусматривается изучение географических систем.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.<u>Qəribov Y.Ə Azərbaycan Respublikasının təbii lands-in optimallaşması, Bakı, 2012, 216s</u> 2.<u>Süleymanov M.Z., Əliyeva T.B. Landşaftunun əsasları Bakı 2008, 400s</u> 3.<u>Реймерс Н.Ф Глобальная экология Москва 1997</u> 4.<u>Хорошев А.В. и др.современное состояние ландшафтной экологии.2006 № 5 е.12-19</u> 			
	<p><u>Mövzu № 6: Условия охраны природных экосистем</u></p> <p><u>Qısa icmali: В деле охраны Каспия и Кавказских экосистем участвуют Европейские страны и США. В этом деле сейчас активно участвуют Международные организации. Они выкладывают много материальных средств для сохранения и Мировых экосистем и в том числе экосистемы Азербайджана.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.<u>Buqadov B.Ə. Landşaftların formallaşmasında antropogen amillərin rolü. Azərbaycan təbiəti, Bakı,1980</u> 2.<u>Daşdiyev R.H. Landşaftın ekologiyası,Bakı, 2010.</u> 3. <u>Пузаченко Ю.Г. и др. Соотношение</u> 	2	-	10:00 02.03.15

	<u>ландшафтovedения и ландшафтной экологии</u> Москва 1997 с.30-32				
	<p><u>Mövzu № 7: Лесные ландшафты и их экологическая роль</u></p> <p>Qısa icmali: <u>Леса имеют рекреационное, санитарно-генетическое и эстетическое значение. Лесные ландшафты прежде всего источник кислорода необходимой для жизни. Поэтому леса считаются «легкими» для нашей планеты. Кроме этого, деревья испускают из себя (выделяют) специальное вещество антибиотические фитонциды, которые уничтожают болезненных микроорганизмов.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Хорошев А.В. и др. Современное состояние ландшафтной экологии. 2006 № 5 с. 12-19</u> 2. <u>Реймерс Н.Ф. Природопользование, Москва, 1990, с. 638.</u> 3. <u>Daşdiyev R.H. Landşaftın ekologiyası, Bakı, 2010.</u> 4. <u>Пузаченко Ю.Г. и др. Соотношение ландшафтovedения и ландшафтной экологии</u> Москва 1997 	2	-	10:00	09.03.15
	<p><u>Mövzu № 8: Анализ лесомелиоративных мероприятий. Применение лесомелиоративных мероприятий в горных районах. Охрана равнинных лесов и приведение комплекс мероприятий для восстановления равнинных лесов.</u></p> <p>Qısa icmali:<u>Самым ценным и важным</u></p>	2	-	10:00	16.03.15

	<p><u>лесомелиоративным мероприятием считаются создание террас в горных склонах, эродированных участках и создание там садов и лесосадов. В обезлесенных склонах лесо-восстановление имеет огромное значение.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>1.Buqadov B.Ə. Landşaftların formalaşmasında antropogen amillərin rolü. Azərbaycan təbiəti, Bakı,1980</u> <u>2.Daşdiyev R.H. Landşaftın ekologiyası,Bakı, 2010.</u> <u>3.Реймерс Н.Ф. Природопользование. Москва, 1990, с. 638.</u> <u>4.Хорошев А.В. и др.современное состояние ландшафтной экологии.2006 № 5</u> 				
	<p><u>Mövzu № 9: Природные пастбища Азербайджана и экологические проблемы при их использовании</u></p> <p><u>Qısa icmali: В рациональном использовании пастбищ большое значение имеет методы кормов. Существует два основных способов кормления: бессистемный или же свободный выпас скота, рациональный или же корм в сарае. Иногда в результате хорошего ухаживания пастбищ и сенокосов приводит к образованию на поле кустарников. Для уничтожения кустарников их надо выкорчевывать с корнями.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>1.Buqadov B.Ə. Landşaftların formalaşmasında antropogen amillərin rolü. Azərbaycan təbiəti,</u> 	2	-	10:00	30.03.15

	<p><u>Bakı,1980</u></p> <p>2.<u>Süleymanov M.Z., Əliyeva T.B.</u> <u>Landşafşunaslığın əsasları Bakı 2008, 400s</u></p> <p>3.<u>Хорошев А.В. и др.современное состояние ландшафтной экологии.2006 № 5</u></p>				
	<p><u>Mövzu № 10: Роль фитомелиоративных мероприятий в восстановлении горно-луговых ландшафтов.</u></p> <p>Qısa icmali: <u>Фитомелиорация-</u> это <u>проведение различных мелиоративных мероприятий и агрономические мероприятия применяются во всех почвенных участках пригодных к сельскому хозяйству, орошаемых почвах, в пастбищах, луговых участках в многолетних посадках.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <p>1.<u>Süleymanov M.Z., Əliyeva T.B.</u> <u>Landşafşunaslığın əsasları Bakı 2008, 400s</u></p> <p>2.<u>Пузаченко Ю.Г. и др. Соотношение ландшафтования и ландшафтной экологии Москва 1997</u></p> <p>3.<u>Реймерс Н.Ф. Природопользование, Москва, 1997</u></p>	2	-	10:00	06.04.15
	<p><u>Mövzu № 11: Влияние антропогенных факторов на ландшафты</u></p> <p>Qısa icmali: <u>В результате горно-промышленных работ природные ландшафты остановлено изменяясь превращаются на антропогенные комплексы- техногенных ландшафтов. География горно-промышленных работ каждым годом</u></p>	2	-	10:00	13.04.15

	<p><u>усиливается. А это связанно с находкой и использованием все новых и новых полезных ископаемых.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.<u>Buqadov B.Ə. Landschaftların formalasmasında antropogen amillərin rolü. Azərbaycan təbiəti, Bakı, 1980 № 21 s 2-5</u> 2.<u>Süleymanov M.Z., Əliyeva T.B. Landşafşunaslığın əsasları Bakı 2008</u> 3.<u>Daşdiyev R.H. Landsaftın ekologiyası, Bakı, 2010.</u> 4.<u>Хорошев А.В. и др. современное состояние ландшафтной экологии. 2006 № 5</u> 				
	<p><u>Mövzu № 12: Опустынивание аридных ландшафтов.</u></p> <p><u>Qısa icmali: Процесс опустынивание это природно-антропогенный процесс в ландшафтах аридных территорий-пустынях, полуаридных степей и ландшафтов саванны. Обычно процесс опустынивание происходит за счет бессистемного использования от природы после долговременной сухости.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.<u>Məmmədov Q., Xəlilov M. Ekologiya və ətraf mühiti mühafizə .Bakı. 2004</u> 2.<u>Xəlilov T.A. Ekologiya və ətraf mühiti mühafizəsinin əsasları . Bakı. 2009</u> 3.<u>Süleymanov M.Z., Əliyeva T.B. Landşafşunaslığın əsasları Bakı 2008</u> 4.<u>Пузаченко Ю.Г., Дьяконов К.Н.</u> 	2	-	10:00	20.04.15

	<u>Соотношение ландшафтovedения и ландшафтной экологии</u> Москва 1997, с 30-32				
	<p><u>Mövzu № 13: Эколого-юридические режимы особо охраняемых территорий</u></p> <p>Qisa icmali: <u>Экологический режим охраняющихся территорий Азербайджана охраняется по закону Территории особо охраняемых режимов (акватория (2000 г)). Ответственность за нарушения режима заповедников в основном урегулируется специальными закономерностями: Гражданства, административный и законность конкретных ресурсов.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazimi səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Azərbaycan Respublikasının ətraf mühitə dair qanunvericilik toplusu. Bakı. 2002</u> 2. <u>Реймерс Н.Ф. Природопользование, Москва, 1997</u> 3. <u>Исмайлов Н.Ф. Экологические проблемы Азербайджана. Баку. 2007</u> 	2	-	10:00	27.04.15
	<p><u>Mövzu № 14-15: Экологический мониторинг ландшафтов и его значения, а также оптимизация ландшафтов</u></p> <p>Qisa icmali: <u>Современное время одним из важных методов ландшафтно-экологического условия и для сохранения природного равновесия является организация ландшафтно-экологического мониторинга. Мониторинг состоит из наблюдений за режимным использованием ландшафтно-экологических комплексов (типы</u></p>	2+2	-	10:00	04.05.15

	<p><u>ландшафтов, виды и разновидности)и их охраны и организация контроля над состоянием отдельных ландшафтов.</u> <u>Проверить знание на оптимизацию ландшафтов.</u></p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.<u>Пузаченко Ю.Г., Дьяконов К.Н. Соотношение ландшафтования и ландшафтной экологии Москва 1997, с 30-32.</u> 2.<u>Daşdiyev R.H. Landşaftın ekologiyası, Bakı, 2010.</u> 3.<u>Qəribov Y.Ə Azərbaycan Respublikasının təbii landş-in optimallaşması, Bakı, 2012.</u> 				
	<p><u>Seminar məşgələri:</u></p> <p>Mövzu № 1: Введение, общее сведения о ландшафтах, понятие о ландшафтной экологии. Проверка знаний о ландшафтной классификации, о современных ландшафтах мира и влиянии их на деятельность человека.</p> <p>Mövzu № 2: Экологический анализ ландшафтно-образующих факторов. Анализ с участием студентов каждый ландшафтно-образующий фактор. Проверка знаний магистрантов.</p> <p>Mövzu № 3: Совместно со студентами анализировать квалификацию ландшафтов и различить их экологические особенности.</p>	-	2	12:00	26.01.15
		-	2	12:00	09.02.15
		-	2	12:00	23.02.15

	<p><u>Mövzu № 4: Анализировать состояние современных ландшафтов, разъяснить их экологическое состояние. Проверка знаний.</u></p> <p><u>Mövzu № 5: Объяснить содержание мелиоративных мероприятий. Значение оросительной мелиорации в аридных условиях нашей республики. Использовать примеры в республике. Изучить лесные ландшафты и их экологическая роль.</u></p> <p><u>Mövzu № 6: Совместно с студентами анализировать условие охраны природных экосистем. Приводить примеры в Азербайджане. Оценивать их знания. Анализировать мелиоративные мероприятия, а также природные пастбища Азербайджана и их использование.</u></p> <p><u>Mövzu № 7: Анализировать антропогенные ландшафты, опустынивание аридных ландшафтов, а также эколого-юридические режимы особо охраняемых территорий.</u></p> <p><u>Mövzu № 8: Обсуждать и анализировать мониторинг ландшафтов, а также вопросы по оптимизации ландшафтов.</u></p>	-	2	12:00	16.03.15
		-	2	12:00	30.03.15
		-	2	12:00	13.04.15
		-	2	12:00	27.04.15
		-	1	12:00	05.05.15

VI. İmtahanın keçirilməsi forması-vazlı, şifahi, dialoq və ya test

VII. Semestr ərzində qiymətləndirmə və bal bölgüsü:

Balların maksimum miqdarı – 100 bal.

A) *Semestr ərzində toplanan maksimum bal – 50 bal.*

Dərsə davamiyyətə görə	10 bal
Tələbələrin sərbəst işinə (referat, prezentasiya, tədqiqat işi və s.) görə Qeyd: Plagiat halları qəti qadağandır! Sərbəst işlə əlaqədar bütün tapşırıqların qısa təsviri, təqdim olunma şərtləri, vaxtı və qiymətləndirmə üsulu dəqiqlik göstərilir.	10 bal
Seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə (eyni fəndən həm seminar (məşğələ), həm də laboratoriya dərsləri nəzərdə tutulduğu halda onların hər birinə 10 bal ayrılır). Əgər fənnin tədrisi yalnız mühəüzərə, seminar (məşğələ) şəklində nəzərdə tutularsa bu zaman davamiyyətə və sərbəst işə ayrılmış ballar istisna olmaqla qalan 30 bal tədrisin bu növ göstəricilərinə görə hesablanır.	20 bal
Kurs işinin hazırlanmasına və müdafiəsinə görə (fənn üzrə kurs işi (layihəsi) nəzərdə tutulmayıbsa, ona ayrılan 10 bal seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinə əlavə olunur).	10 bal

B) *Semestr imtahani nəticəsinə görə - maksimum 50 bal*

Hər bilet də – 5 sual, hər suala – 10 bal verilir

Qeyd: Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

**C) *Semestr nəticəsinə görə qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədər toplanan ballar
əsasında):***

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

Müəllim: Халилов Т.А.

İmza: _____

(soyadı, adı, atasının adı)

Tarix: _____